

izložba **exhibition**
Split 9. - 17. lipanj 2015.

DAMIR VRDOLJAK MANDETA buđenja

POPIS IZLOŽBI

Zlari - 2012. | Alliance Française de Split - srpanj 2012. - Savršeni snovi | Stara Gradska vijećnica Split - siječanj 2013.- Patina očevine
UK Parobrod, Beograd - svibanj 2013. - Patina očevine | Galerija Sebastian, Dubrovnik - rujan 2013. - Patina očevine
Muzej Mimara, Zagreb - listopad 2013. - Patina očevine | "Po bota", Split - lipanj 2014. - Kapja mora
Galerija Ericssona Nikole Tesle, Zagreb - studeni 2014. - Kapja mora

HAZU Palača Milesi
Trg braće Radića 7, Split

Traganje za središtem i periferijom postalo je već odavno, a posebno u praksi i teoriji umjetnosti 20.st., marginalno pitanje. Pokazalo se da je središte – a to je ono što se često naziva žmain stream – bez živog kretanja rubne umjetničke strukture naprosto crna rupa, koja doduše guta sve uključivši na kraju i samu sebe. Posljednji argument ovoj tezi pružila je izložba Enciklopedijska Palača kao središnja tema Biennala u Veneciji 2013., koja je na sjajan način integrirala u žmain stream mnogo toga što je ta glavna struja umjetničkih tokova 20.st. ignorirala i odbacivala, a teorija i kritika bespoštedno smještale u kategoriju žoutsiderstva – to jest izvan, u autu, nigdje, odnosno izvan sustava glavnih umjetničkih strujanja i pravaca.

Osim što je lijepa po sebi, izložba Damira Vrdoljaka Mandete, osporava tezu o stvaranju ex nihilo. Potvrđuje, s druge strane, da nešto može nastati iz broskog otpada, da se reciklaža ne obavlja samo kao funkcionalni tehnološki proces, već da ona može biti jednako bespredmetna kao i Maljevičev suprematizam, te da u dobrim rukama otpad može biti korisna duhovna materija kojom se može ispuniti praznina svakodnevice. Tim više ako otpad već sadrži u sebi određenu količinu memorijskog potencijala koji, iako recikliran, zrači nakupljenom duhovnom energijom. Ono što je nekada očigledno imalo svrhu u plovidbi morem, odjedrilo je kreativnom intervencijom splitskog umjetnika, novinara i jedrilčara u druge vode. Njegovi žSavršeni snovi, žPatina očevine i žKapja mora kao da ispadaju iz pravila lokalnog i globalnog svijeta koji sebe smatra savršenim i uređenim; plove punom parom protiv struje, bez cilja i sidrišta, sigurne od nasukavanja na pličini, a žvale su prenapučene, sve se naplaćuje – kaže autor koji je na morima

i otocima iskusio slobodu vjetra, slobodu mirisa i slobodu šumova što ih more daje. Premda brodice i ono što je s nakupljenom patinom ostalo od očevine zadržavaju osnovnu vizualnu memoriju i narativnu strukturu, maleni objekti opiru se tom prizemljenju, jer stvarnost njihove materijalne stvarnosti s onu je stranu jave. Uzme li ih se tako, predmeti gube svoja svojstva da bi u svom eteričnom obliku pustili sidra tamo gdje im je i mjesto: u toplini srca i prostoru duše. I tako autor plovi i jedri na svojim imaginarnim artefaktima, jedra su mu puna vjetra, a dim što izbija iz utrobe njegovih radova označuje da se unutra u utrobi radi kako bi sve to nastavilo svoj zacrtani put. Kuda i zašto nije važno, važno je da su brodice čvrste i otporne na plovidbu bespućima galerijskih prostora, da drže vodu čak i tada kada u tom bespuću naiđe na sprud, greben ili pličinu. Umjetnik gradi svoja plovila od otpornog materijala, isluženog starog drva i starog metala, koji su već iskusili more pa im čisti galerijski prostor nekako ne miriše dobro. A u društvu je ipak lakše. Kao eskadra ti artefakti nalik na neka čudna plovila koja to jesu, ali ipak nisu, Mandetine tvorevine kao da ne pristaju na izazove moderniteta i post-modernizma, već stoje za sebe kao malo čudo urađeno s toliko ljubavi i mara i gotovo su iznad ili izvan pravila ovog vremena. Te tvorevine stoje pored, i samo je pitanje vremena kada će se čitava ta eskadra smjestiti na sigurno, gdje mogu mirno čekati pogled galerijskog posjetitelja, kustosa ili stručnjaka, kako bi im svoju energiju kojom su ispunjene predale na daljnju uporabu. Taj izazov i iskušenje svakog od tih predmeta što su nalik na plovila, mogu laka srca prihvatiti, jer je argument autentičnog djela na njihovoj strani.

prof.dr. Želimir Košćević

Mnogi se rađaju s različitim sposobnostima i darovima, Mandetu je obdario talentom za ljepotom riječi, djela, uživanjem. Ovaj vrstan jedrilčar kroz svoje intervjue otkriva strasnu dušu sugovornika u pravom ljudskom svijetlu. Njegovi eseji i putopisi su skladni, prepuni nečujne melodije koje otkrivaju koliko je osmijeh potreban ljudima da daju životu maha. Vidljiv je vulkan njegove životne energije i vedrine iz koje zrače opijenost života, ali i talent i gospoština. Slažući sliku "ispod gornjeg sloja", bilo novinarskog književnog, bilo kiparsko-slikarskog, marljivo je konsekventan, jer postulira neku vrst samokorekcije, osobne hermetičnosti prozirane, na obzoru jedne konstante, modrog zatona, gdje dominiraju osjeti koji nas s njime povezuju, da sačuva milost, sjaj morske pjene i lipe nam Dalmacije. Stvara brodice od morske pjene, sugerira prolaznost vremena ili teži uroniti u vrijeme i ljudski napor u vječnost, na "elegičnoj obali". "More i jedrenje je obilježilo moj život, to nije bilo kročenje vjetra, već uzajamno nadopunjavanje užitaka i uzbuđenja. Vjetar je simbol svega što je slobodno, spuštati se niz dugi južni val po vjetru od dvadesetak čvorova, zapumpati i doživjeti taj trenutak, je nešto nenaplativo. Zato i je jedrenje disciplina, u kojem se zgrče bogatstvo, ali ono duhovno. Finac je brod jednosjed, u kojem sam proveo tridesetak godina, gdje vlada intima između broda i skipera. Priče koje danas objavljujem su nastale davno prije, zapravo negdje na pučini, dok sam jedrio, regatavao, i samo je trebalo vremena da izađu na površinu. Od malena me je moj pok. otac Boris podučavao pomorskim vještinama, pa je rano uvidio moju odgovornost i znanje, i s četrnaest godina, pustio samog da ljeti brodim otocima. Bili su to užici u kojima sam odrastao, ali i na poseban način upoznao voljeti i poštivati prirodu i ljude. Takav vid odrastanja, samostalnosti danas nije moguć, jer su vane prenapučene, sve se naplaćuje, a i važe neke druge vrijednosti. Zato sam jako žalostan, jer nove generacije neće biti u prilici upoznati te i takve ljepote odrastanja i momaštva. Pospugao sam Epikurovu školu filozofije, smatrajući da svakom treba

povremeni bijeg u prirodi, gdje u napućenom gradu anksioznost može biti uzrok, a ja želim da uživam u malim stvarima, jer su najveći užici besplatni. Naravno, treba revidirati ono što je dobro i loše, jer je život ispunjen manipulacijom. Zato treba naučiti slušati, oslušivati posebno mlade, gledajući pritom izvan okvira tkanje života. Moji tekstovi nastaju prvenstveno kroz dobre i vrijedne misli, koje zapisujem, u protivnom ostaju ispod površine. Kada pišem tekst, nastaje koktel riječi koje daju onaj 'intonacijun', da sve bude zaneseno. Naravno sve uz dobar muzički ton, a on dođe

sam od sebe. Ljubitelj sam Deep Purple, Black Crowes, Bad Company, premda ponekad se samo od sebe pojavi James Taylor i Ben Harper da zaslade tu lipotu pisane riječi. Danas nas straše brutalnom istinom o liberalnom kapitalizmu, a ja želim uživati u slobodi misli, a ne da me krote bankari i političari. Stvaram svoj svijet, zato jedrim, plovim, pišem, te nadopunjujem nijanse života, želeći ostaviti loše stvari iza sebe u pustinji nemorala. Dužnost je dovesti svoj život u red i sklad, čime se očituje i naša zrelost kojom pokazujemo da znamo živjeti i nositi se sa svime što nam život servira, a ne da u mraku bespomoćnosti posijem vlastitu lijenost i kurbaluk. Sve treba pretvarati u nešto pozitivno, ostavljajući trag za koji se neću posramiti, jer sito istine izađe uvijek na vidjelo. Mene je umjetnost našla, po nekoj intuiciji, ne po zadatku. Ta čarolija traje i nakon završenog rada, misli stalno traže neki novi put, neku

novu boju, neku novu formu. Priroda je beskrajna škola za obuku kako usrećiti druge, svugdje oko nas je ljepota, ponekad je potrebno zagrebat i taj nevidljivi sjaj da izađe na površinu. Ja prepoznajem komad drveta, metala, i odmah vidim kako će skulptura izgledati u konačnici. Samo se moram potruditi da taj moj svijet sanjara pretočim u djelo, ne želeći odrasti, nego biti stalno zaljubljen. Kreativni put me nadahnjuje, čini sretnim i zadovoljnim. Sreća je ono što nosiš u sebi, te nenasosne emocije, uspomena, nadahnuća, ta oluja strasti mora biti strastvena, bilo da je riječ o jedrenju, ljubavi, umjetnosti..."